

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői iroda

és
kladóhivatal:
Nagyenyedi Könyv-
nyomda és Papíráru-
stár Részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

A nemzetiségi sajtóból.

(-- Balázsfalvi laptársunk, az Unirea, az utóbbi időben nagyon is kihasználja a Zichy Nándor lapjával, az Alkotmányossal kötött fegyverbarátságot és érdekszövetséget. Egyszerűen lefordítja ez utóbbinak vezércikkeit román nyelvre és megjegyzés nélkül, a forrás feltűnő megjelölésével közli azokat szintén vezércikkben.

Ez természetesen; az Alkotmány vezércikkei — tudjuk jól — a néppárt gondolkodásának kifejezői, szerzői pedig Zichy Nándor és husz társa; az „Unirea” viszont egyházipolitikai napilap, a politikai érdeklődés tehát egy és ugyanaz az Alkotmánynál és az Unireánál is, ezen eszmék terjesztése pedig mindkét lapnak feladata lévén, emberi dolog, hogy a szövetségesek jogosítva vannak egymás fegyvereit használni, azokkal élni, és nincs abban semmi különös, ha egymás cikkeiket átveszik, közlik, azt jogosan tehetik, csak az a fő, hogy olvasókat is kapjanak, ki e cikkeket el is olvassa.

Ehhez tehát nincs szavunk, bátran közölheti az Unirea az Alkotmány legjobb vezércikkét is, mely a Szemere

Miklós által híressé vált „Nem boldog a magyar” című tétel feldolgozásával gunyolja és perhorreskálja mai viszonyainkat, ez felfogás dolga, de kuthatjuk, miért és mely célból közli az Unirea e cikkeket és jelzi feltűnő módon a forrást, melyből adatait meríti.

Nem nehéz dolog kitalálni, hogy az Unirea az Alkotmány cikkeit nem azért közli, hogy azok tartalmával a néppártnak híveket szerezzen, mert hiszen ezt könnyebben eléri, ha eredeti cikkeket a nemzetiségi frázisokhoz még ujabban hozzá fűzi a néppárt bombasztjait is. E célját ily módon könnyebben érni el. Más cél vezérli tehát, midőn az Alkotmányból vesz át cikkeket, és ha ezen titkolt célját el fogja érni, ha a nemzetiségiek táborában visszhangra talál, úgy ezt mi magyarok a magyar nyelven írott, magyarok által szerkesztett „Alkotmány”-nak köszönhetjük.

A 94-es években mesterségesen szított nemzetiségi mozgalom óriási flakóval végződött; a vezetők egyéni önzése, az anyagi jutalmak feletti veszekedése a komoly és intelligens román nemzetiséget felvilágosította arról, mit kell tartania az állítólagos nemzetiségi sérelmekről, és átlátta, hogy az egész néhány

politikai kalandor önző céljára vezethető vissza, ennek következtében az agitáció csufos véget ért és a román sajtó azon része, mely e mozgalom szolgálatában állott, a tényekkel szemben tehetetlenné vált; állításai, igazainak bizonyítására mire sem hivatkozhatott, mert a nemzetiségi korifeusok viselkedése az állítólagos sérelmekről hangoztatott minden állítást meghazudtolt. Így aztán e sajtó legjobb akarata ellenére is a mozgalom forszírozását abban hagyni kényszerült, és az óriási zajjal inszczenirozott nemzetiségi manőver lassan-lassan elaludt, a komoly román nép pedig okult és megtanulta e sajtó komolyságát és szavahihetőségét mérlegelni. De e sajtó, mely Urechia és társainak annyira felült, az őt ért csapást feledni nem tudja, annak féktelen része, mint a szebeni „Tribuna” is, tehetetlen dühében továbbra is a hamis állítások és vádak egész özönét zuditotta és zuditja reánk, evvel óhajtván a memorándumos kudarcnak élet venni, a másik komolyabb és tisztességesebb része pedig legalább saját olvasói előtt óhajtotta és óhajtja régi reputációját visszaszerezni.

És erre most legjobb alkalomnak bizonyult a néppártnak a tulzó nemzeti-

TÁRCZA.

Elfeledtél . . .

Elfeledtél, hűtlen kis lány . . .
De hiszen ez nem is csoda;
Nyiló rózsák, virágok közt
Ki gondol egy hervadóra?

S én már hervadt virág vagyok,
De mulásom nem fáj, nem bánt;
Az fáj csak, ha elgondolom:
Mért szerettem csalfa leányt . . .

Elhagytál már, nem gondolsz rám . . .
Pedig tán megérdemlénem,
Hogy a kiért elhervadtam,
Egy pillantást vessen felém . . .

De ha engem el is hagytál,
Több virágot le ne törjél;
Ne mondhasa más is rólad:
Hűtlen kis lány, elfeledtél! . . .

Carmina.

„Csak egy krajozár!”

Irtá: Pakots József.

Ez a legujabb szólóige. Tóth Béla ugyan valószínű, hogy nem veszi be a gyűjteményébe, de azért ez mitsem változtat a tényen. A populus Bánffyánus sincs

benne, de azért szólóige az is. Az igaz, hogy rossz.

Hát az én szólóigémről sem mondhatnám, hogy valami jó. Sőt határozottan merem állítani, hogy a kiállhatatlanságig utálatos. Utálok, mint az indiai pestist, és félek tőle, mint a krétai krizistól, vagy hogy egy banális viccczel éljek: mint a leendő anyósomtól.

Ha reggel édesen alszom (mert a reggeli álmom tudvalevőleg édes szokott lenni, éppen, úgy mint a husvéti tojás, amelyre senkisésem mondja rá, ha általánosságban beszél, hogy az zöld, hanem azt, hogy: piros), mondom, ha reggel édesen alszom, egyszerre csak, mint a halálmadár vijjogása, sikolt a tültembe ez a gyűlölt szó, hogy: Csak egy krajozár! Igen, mint a halálmadár vijjogása, mert ezzel aztán vége az én édes álmomnak és lesz belőle: keserű felébredés.

Tudom, hogy ez, amit mondok, első pillanatban érthetetlennek látszik, de rögtön kimagyarozom.

Akár szü-Indianok üvölthetnének az ablakom alatt, vagy mondjuk akár egy aszszonytábor tartaná meg ott alakuló parlamenti gyűlést, én meg akkor sem ébrednék fel, de ha egy rikkancs (amint Andronicus nevezi ezeket az ujságelárusítókat egy tár-

czájában, melyet a „Nemzet”-ben talán éppen ugyanezen cím alatt megírt), ha egy ilyen rikkancs elkiáltja magát, hogy: csak egy krajozár, akkor én menten kiugrom az ágyamból, mint akit egy kanna jeges vízzel végigfelejtettek. Mert nekem minden áron tudnom kell, hogy mi van abban az ujságban. Egy percig sem vagyok nyugodt, amíg nincs a kezemben aza lap.

A szobalányom már ismeri ezt a gyöngémet és rohan le a lépcsőkön. Nemsokára szörnyen lihegve, de diadalmas arczzal lobogtatja kezében a „Friss Ujság”-ot, melyen még mintha érezhető volna a nyomdafesték szaga s amely „csak egy krajozár”. A „Friss Ujság” reggel jelenik meg és leghamarább olvashatom az összes reggeli lapjaimnál. És ez érthető. Rikkancs van anyi, mint a gomba, ahhoz a jó toroknál nem kell egyéb kvalifikáció, de a posta-kihordó már sokkal kevesebb és az a kevés rész is nagyon szereti a kényelmet.

Hát bizony ez így van minden reggel. A legédesebb álomról már teljesen lemondtam és azt hiszem, hogy Budapesten nem én vagyok az egyedüli, aki ilyen nagytlekten lemondott róla, akárcsak Sima Ferencz a mandátumáról.

Mikor este a villanylángok kigyultak,

séjékekkel való paktálása és a néppárt sajtójának felhasználása.

Azon lapok tehát, amelyek jelenleg az Alkotmány cikkeit fordításban közlik, teszik azt azon célból, hogy olvasók előtt tényekkel igazolják, miszerint a nemzetiségi mozgalmak idejében hangoztatott sérelmeik igazak voltak, mert ime, magyar lap, magyar nyelven, magyarok által szerkesztett, a magyar fővárosban megjelenő lap is igazolja, hogy a magyar nép nemzetiségeit elnyomja, a magyar kormányzás despotikus, a magyar viszonyok egészségtelenek, tartathatatlanként és itt az ideje, hogy más, egészségesebb állapotok álljanak be.

Ez az Alkotmány című néppárti napilap cikkei átvételének és közlésének a célja. Beigazolni a román olvasóközönség előtt, hogy a memorándistának igazuk volt annak idején, mert ime, magyar lap is most beismeri a magyar viszonyok, állapotok tarthatatlanságát.

Laptársunk tehát, az Unirea is, midőn az Alkotmány vezérezikkeit átveszi és a forrást feltűnően jelzi, körül-belől fenti célzattal indul ki.

Erre azonban, azt hisszük, szüksége nincsen, mert mint tekintélyes egyházipolitikai lapnak, olvasói előtt úgy is megvan a kellő reputációja és tekintélye, sőt bizonyára sokkal nagyobb mértékben, mint magának az „Alkotmány“-nak; de ha tényleg az Alkotmány cikkeit fenti értelemmel és célzattal közli, úgy az se baj, mert az Alkotmány politikai életünkben sokkal kisebb tényező, semmint hogy elfogultsággal írt, fanatikus cikkei politikai életünkben bármilyen hatást is keltsenek.

A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár évi rendes közgyűlése.

A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár 26-dik évi rendes közgyűlését folyó évi február hó 14-én tartotta meg a részvényes tagok élénk érdeklődése mellett. Dr. Magyar Károly egyleti elnök szép megnyitó beszédeben élénken jelzi, hogy ez az életrevaló vidéki pénzügyi folyton erősbül egy a forgalom, valamint a bizalom tekintetében is; hogy az üzletvezetést a múlt üzleti évben sem személyi, sem dologi kellemetlenség nem zavarta azt. Az eljenzéssel fogadott elnöki megnyitó elhangzása után Kovács Gyula igazgató terjesztette elő az igazgatóság évi jelentését. Ezen nagy gonddal összeállított igazgatósági jelentésből kitűnik, hogy a részvénytársaság üzlet-forgalma az 1896-ik évben 4,057,526 frt 69 kr bevételt és 4,019,689 frt 07 kr kiadást és így az összforgalom 8,077,215 frt 07 krt mutat. Az évi forgalomban 782,520 frt 33 kr emelkedés mutatkozik a múlt évi forgalommal összehasonlítva. Az intézet a felmutatott betéti összegeket saját erejéből minden időben ki tudta fizetni s e mellett a kölcsönző igényeit is folyton képes volt kielégíteni. Az év folytán 431,088 frt 15 kr felmondott betétet fizetett ki.

A váltó- és kötvénytárca 1,033,220 frt 98 krt tüntet fel. A jóállási alap részvénytőkében 100,000 frt, tartalék-alap 14,768 frt 72 kr, együtt: 114,768 frt 72 kr stb.

Közgyűlés az igazgatóság évi jelentését örömmel veszi tudomásul.

Gáspár János felügyelő-bizottsági tag az üzlet forgalmi kimutatását és vagyon-mérlegét mutatja be, s ajánlja, hogy közgyűlés igazgatóságot a felelősség terhe alól szabályszerűleg oldja fel, miután a vagyon-mérleg rendben van. Rendben van az egész ügyvitel. Közgyűlés a szabályszerű felmentést igazgatóság részére meg is adja.

Az évi osztalékot minden egyes részvény után kamat és osztalék czímen 11 frtban, az igazgatóság jutalékát 300, a felügyelő bizottságét 250 frtban állapítja meg személyenként. Jótékonyági czélok támogatására

megszavaz 500 forintot oly módon, hogy az összegből kapjon a nagyenyedi önkéntes tűzoltó-egylet 50 frtot; a nagyenyedi elsőfoku ipariskola 50 frtot; a nagyenyedi elemi és polgári leányiskola a növendékek között kiosztandó jutalom-könyvekre 80 frtot; a nagyenyedi ref. egyházközség temploma renoválása céljaira 100 frtot; a nagyenyedi róm. kath. egyház felekezeti iskolája felszerelésére 25 frtot; a nagyenyedi luth. hitközség egy egészen új orgona készítése céljára 15 frtot; a helybeli szegény tanulókat segélyező kör 50 frtot; a m-igeni ref. hitközség omladozó szép temploma kijavítására 15 frtot; a „Gáspár-alap“ 10 frtot; a dr. Kovács Ödön sírmlékére szánt alap 50 frtot és végül a „Bethlen Gábor szobor-alap“ 50 frtot.

Közgyűlés az igazgatóságból kilépő dr. Magyar Károlyt és Kovács Gyulát igazgatósági tagokul, egyhangulag újlag megválasztja. Újból megválasztja továbbá a felügyelő bizottságból kilépett Gáspár Jánost és dr. Winkler Albertet felügyelő-bizottsági tagokul, szintén csaknem egyhangulag.

Ezzel a tárgysorozat ki levén merítve, dr. Magyar Károly elnök az eleitől végig szép rendben és nagy érdeklődés mellett lefolyt közgyűlést bezárja.

Egy részvényes tag.

Könyvnyomda és papíráruhágyár részvénytársaság N.-Enyeden.

Nagy-Enyed város társadalmának élénksége és vállalkozó kedve nemcsak a szórakozásra és önművelődésre szolgáló egyleti életben nyilatkozik, hanem szükségét pótló iparvállalatok alapításában is. S ezzel nemcsak egyszerűen hasznát, a befektetett tőkének minél magasabb kamatját, keresi; hanem a leghelyesebb értelemben vett hazafias irányban működik. Ez az utóbbi jelző nemcsak véletlenül, vagy szövirágképen ju-

vagy még jóformán ki sem gyultak már, végig süvölt az utcákon, utakon, körutakon a rettentő szalóige: csak egy krajczár!

Esti Ujság, Magyar Estilap, Viszhang!

És ezek mindenike potom egy krajczár. És veszi mindenki. Nagy ur, szegény ember. Divatnak is mondhatnám ezt, de helyesebb, ha lelki szükségnek nevezem. A budapesti ember szervezete úgy van prae-parálva, hogy szenzáció nélkül nem tud megélni. Ez oda tartozik az ő napi programjához, vagy még inkább menüjéhez. A szegény ember megésszi az ő darab kenyérét, de olvassa hozzá a politikát, elvtársainak sztrájkját s több efféle, és az a darab kenyér úgy izlik neki, mintha legalább is pecsenyét evett volna hozzá. A gazdagnak meg egyáltalán a legválasztékosabb menü is alig izlik az ő rendes lapja nélkül. Az igaz, hogy mást aztán alig olvas egyik is, másik is. Lehet ebben egy kis túlzás, de leghivebben mégis így lehet demonstrálni a fővárosi ember ujságolvasási szenvedélyét. Ez magyarítja meg egyúttal a mai könyv-irodalomnak is, legyen az bármilyen irányu, szomorú tengését. Hiszen nem mondom én, hogy ezelőtt tán jobbak voltak a viszonyok, de tény, hogy ma sokkal jobbak lehetnének, ha...

Ha nem állnának ott minden kapu-aljánál, minden lámpa-oszlopnál a rikkancsok. Egy egész légió, mely eneklő, dörgő, sikongó hangon zúdítja az ember fülebe, hogy „csak egy krajczár.“ Egy éktelen wagneri zene az.

Nem említem föl, hisz Andronicus úgy is elmondta már, hogy mily megdöbbenően komikusan hangzanak gyakran ezek a rikkancs-ordítások, amikor a napi szenzációkra akarják felhívni a közönség figyelmét a buzgó kolporteurok.

„Munkácsy megőrült! csak egy krajczár!“

Az embert először elfogja a düh, szeretné torkon ragadni azt a szemtelen rikkancsot, aki ily boszantó közönnnyel hirdeti egy fényes elme elborulását, mely ország-világ előtt nevet szerzett a magyar művészetnek, de aztán megszokja lassanként és később egész apatikusan veszi tudomásul, hogy ez vagy az az ember megölte magát, sikkasztott, rabolt, gyilkolt és mindez „csak egy krajczár.“ Nyugodtan megveszi az ujságot s még hálás a rikkancs iránt, amiért ráterelte a figyelmét arra, ami a legérdekesebb a lapban.

Nagy a keletje ezeknek az egy krajczáros ujságoknak. Bizony, bizony a nagy komoly lapok is megérik ezt mihamarabb. De hát hogy is ne! Az „Esti Ujság“, amely a

legjobb is az összes egy krajczárosok közt, a tárczaccikk leszámitásával hoz mindent: vezércikket, világ folyását, művészeti kritikát, egy csomó szenzációt, mindent, mindent, és hozzá egytől-egyig kitűnően vannak megcsinálva. Naponta, nem mondok sokat, 30.000 példányban elkel csak itt Budapesten, s amint hallottam, már a vidéken is nagyon kezdik járni. A „Magyar Esti Lap“ két krajczárosból lett egy krajczarossá a konkurrenzia végett. A „Viszhang“ a többi nagy lapokból szedi a cikkeit, mindenikből igyekezőn kivenni a legjobbat és ezért mintegy viszhangja azoknak.

Van Párisban egy ujság „Le Voleur“ (A Tolvaj) czímmel. Amolyan boulevard-lap; ez is ugyanazt praktizálja, amit a „Viszhang.“ De legalább elmésebb címet tudott választani. Nem tudom, idézett-e elő a „Le Voleur“ első megjelenésekor holmi komikus jelene- teket Párisban, de annyi bizonyos, hogy nálunk, hol annyira ügybuzgó a rendőrség (példá rá a dobutezai rablógyilkos esete), sok élcelődésre szolgáltatott volna anyagot, ha a „Viszhang“ „A Tolvaj“ czímen jelenik meg s a rikkancsok így kiáltottak volna: — Itt „A Tolvaj!“ — Hogy loholt volna a sok rendőr a hang irányában, s milyen kacagató lett volna a felstülésük,

tott tollunkra. Most, a kiegyezési kérdések fejtegetése közben, tűnik ki leginkább, hogy a magyar ipar önállóságának hol kell a legnagyobb és legveszedelmesebb ellenségét keresni. Most tűnik ki igazán, hogy az osztrák államférfiak, ipar tekintetében, mennyire igyekeznek hazánkat a maguk provinciájává súlyosítani. S ehhez nem is kell olyan nagy erőfeszítés.

Az osztrák ipar nagy tőkével, ennek folytán leszállítható áraival s tökéletesebb gyártmányával mindig erős konkurrens fog maradni; még akkor is, ha nálunk a fellemlő nemzeti önérték az államkormány minden előnyt megad a magyar ipar termékeinek. Ha pedig még hozzá magunk nem igyekszünk oly vállalatokat alapítani s fenntartani, melyek a külföldi iparcikkeket kiszoríthatják; vagy részvétlenül nézzük ezen vállalatok esetleges vergődéseit: akkor még inkább kitarjuk azt a tág kaput, melyen idegen gyárak termékei befelé, jövedelmünk pedig kifelé özönlének.

Tehát iparvállalatok alapítása minden szép díkezőnál szebben beszélő hazafias cselekedet; főképen olyankor, mikor az új vállalat idegen gyártmányokat lesz hivatva kiszorítani.

Nagy-Enyeden a Cirner és Lingner czég birtokában volt f. év február 1-ig egy olyan vállalat, mely könyvnyomdával kapcsolatban, a nagy keresletnek örvendő cassa-blockot gyártotta két nagyságban, és a gyógyszer-tári használatra szánt papirzacskókat a legkülönbözőbb színekben és minőségben. Ezt a vállalatot, mely kifogástalan czikkeivel és jutányos áraival mindenféle kedvező fogadtatásban részesült, f. hó 1-től a czéla alakult részvénytársaság vette át, mely nagyobb tőkéjével és hitelével még fokozottabb virágzásra van hivatva az üzletet emelni. Alaptőkéje 50.000 forint, mely 500 drb, egyenkint 100 frtos részvényben van elhelyezve. Élén oly férfiak állanak, kik úgy tekintélyes nevével, mint üzleti tapasztalataikkal már több vállalat szerencsés működését indították meg.

Az alakuló közgyűlés f. hó 14-én tartotta.

Ámbár hozzá szokhattak már talán a felsőlésekhez.

S az egy krajczáros ujságok kiadói nagyon elelmes emberek is. Nemcsak jótorku felnőtt embereket fogadnak rikkancsoknak, hanem gyermekét, kis apró teremteseket is, akik selypítő, kedvesen csengő hangon kiabálják a „csak egy krajczár“-t.

A nagy kendőbe burkolt kis lány csak úgy tipeg-topog a hideg, fagyos aszfalton, kis vörös kezeivel esdőleg lobogtatja a járkelő elé az ujságját. Az ember ránéz, megsajnálja és megveszi az ujságot, pedig lehet, hogy már van egy a zsebében.

De lehet, hogy a kiadók ezt azt elelmeséget öntudatlanul követik el.

Hogy milyen rengeteg kelendőségük van ezeknek az ujságoknak, felhozok még egy példát.

Egy este feljött a szerkesztőségbe a híres Hazafi Veray János. (Van-e, ki e nevet nem ismeri?) A verseit hozta föl, szörinte: kollegiális tiszteletét jött tenni. Mióta a haza vándor lantosa stb. úgy kiserkesztette egy versében a „Pesti Hirlap“-ot, azóta mintha félnének tőle egy kissé a lapok, vagy talán már nem akarják boszantani szegényt, hisz ugyanis olyan hamar fölboszankodik.

tott, amely a Cirner és Lingner tulajdonát képező könyvnyomdát, cassa-block- és papirzacskó-gyárat átvette, a társaság alapszabályzatát megalkotta s a vállalat további vezetését az igazgatóság, ellenőrzését a felügyelő-bizottságra ruházta. Igazgatók: Kovács Gyula, Lázár István, Müller Mihály, Reinbold Olivér, Török Bertalan és Garda Kálmán dr. Felügyelők: Ebergényi Sándor dr., Farnos Árpád dr., Horváth Miklós, Papp János.

Örömmel üdvözöljük ezen új vállalatot, mely kulturális tekintetben éppen úgy, mint a hazai ipar tekintetében fontos hivatást fog teljesíteni. Virágozzék minél szebben és minél tartósabban.

Verespatak anyakönyvi statisztikája az 1896-ik évről.

(Egy év története számokban.)

Mióta az allami anyakönyvek vezetése a törvényhozás által törvénybe iktatva, kinevezett anyakönyvvezetőkre bízott s a kiadott utasítások s miniszteri rendeletek által az egész országban egyöntetűvé tétetett, az anyakönyvvezetők kerületeik népmozgalmi adatairól mintegy történetírást vezetnek és pedig oly híven, hogy azok hitelességéhez kétség nem férhet.

Nem történhet házasság, születés vagy halálozás, mely be ne jelentessék s anyakönyvi bejegyzést ne nyerjen.

Az évek igazolni fogják, — hisz egy és fél év is fényesen igazolja — hogy egyhamar szükségesebb, a kor kívánalmainak, a haladásnak megfelelőbb törvény nem alkotottatott — bármily ellenségeskedéssel viseltettek is iránta s bármily bizalmatlanul is fogadtatott kezdetben ellenzői részéről.

A nép maga is már úgy hozzá szokott, hogy minden anyakönyvvezetés tárgyát képező ügyben híven teljesíti bejelentési kötelességét s csak elvétve fordul elő eset, hogy bejelentés — elmulasztásért följelentés tétessék.

És most beszéljenek a számok:

Házassági anyakönyv:

Kötöttet az 1896. évben összesen 22 há-

Tény, hogy a fogadása elég udvariasan történt. Egy csomó versét megvettük, mulattunk is rajta (ha megtudja, még engem is kiserkeszt!), de végre is kezdtek unni a szellemességeit, melyekből nem akart kifogni. Egyszer aztán valami ravasz mosoly jelent meg az arcán és előszedett a könyvből, melyben a versei is feküdtek, egy csomó „Esti Ujság“-ot.

— „Esti Ujság“-ok — mondotta szerénykedve és mindnyájunkat megkínált egy-egy számmal.

— Egy szegény kis lánytól vettem őket, úgy fázott, didergett a csöppségem, aztán megsajnálta szegénykét, hát megvettem tőle egy csomót. Tessék, csak ugy adom. Hisz ugy sincs mit csinályak velük.

Hanem azért szépen elfogadta mindeniknek az árát.

Hát ime, ha még ő is beállott kolporturnak, akinek pedig a ház mesterség derogált hogyne volna pompás üzlet az, amit a rikkancsok folytatnak? És milyen lehet a kelendősége a boulevard-lapoknak, melyeknek ára: „Csak egy krajczár!“?

zasság, melyből vegyes házasság 10 eset volt. Faj szerint: magyarok közt 8, románok közt 10, magyar és román közt 4. Vallás szerint: róm. kath. 5, gör. kath. 4, gör. kel. 2, unitárius 1, róm. kath. és unitárius 2, róm. kath. és gör. kath. 2, róm. kath. és gör. kel. 2, gör. kath. és gör. kel. közt 4. Állapot szerint: Nőtlen hajadonnal 12, özvegy özvegygyel 5, nőtlen férfi özvegy nővel 2, hajadon özvegy férfival 3. Életkor szerint: 43—34 évvel, 25—32, 35—41, 33—21, 25—18, 34—18, 48—45, 35—16, 29—14, 27—22, 27—21, 36—16, 32—23, 23—19, 25—30, 25—18, 29—16, 39—47, 23—25, 24—22, 28—16, 49—56. A legifjabb vőlegény 23, a legidősebb 49 éves, a legifjabb menyasszony 14, a legidősebb 56 éves volt. Fejletlen kor cziméni házassági akadály alól 2 esetben adott igazságügyminiszteri engedély. Hónapok szerint: Kötöttet januárban 1, februárban 1, márciusban 3, júniusban 1, augusztusban 1, szeptemberben 5, októberben 3, novemberben 6, decemberben 1 házasság.

Születési anyakönyv.

Összes születések száma 134. Ebből halva szülött 3, két leány és 1 fiu. Ikerszülés (kettős) 1. Fiu 75, leány 62. Róm. kath. 50, gör. kath. 37, unitárius 14, gör. kel. 32, ev. ref. 3, ágostai evang. 2. Magyar 67, román 68, német 2. Törvényes 129, törvénytelen 8. Születési esetek hónapoként: Január 7, február 15, március 12, április 9, május 14, június 4, július 11, augusztus 14, szeptember 14, október 12, november 14, december 14; az új szülöttek közül elhalt 23, életben van 114.

Halálozási anyakönyv.

Összes halálozás 165. Ebből fiu 78, nő 48. Vallás szerint: Róm. kath. 45, görög kath. 57, unitárius 12, gör. kel. 45, ev. ref. 3. Faj szerint: magyar 60, román 105. Életkor szerint: Egy éven alól 33, 7 éven alól 59, 7—10 éves 8, 11—20 éves 7, 21—30 éves 3, 31—40 éves 7, 41—50 éves 7, 51—60 éves 10, 61—70 éves 17, 71—80 éves 13, 81—90 éves 3. Halál oka: gör. csök 15, gyermekszály 2, veleszületett gyöngeség 10, gyermekágy (mehrepedés) 1, gutaütés 3, tüdőgyulladás 24, tüdőgümőkór 13, gyermekek hasmenése 5, vízi betegség 10, aggkori vég-kimerülés 24, számarhurut 3, elmebaj 1, agyvelő-, hashártya-, agyhártya-gyulladás 1—1, torokgyík 1, hagymáz 3, baleset 3, hasadt gerincz 1, méh- és gyomor-rák 1—1, öngyilkosság 1, vörheny 22, ismeretlen 15, halvaszülött 3. A halálozások hónapoként: Január 5, február 14, március 24, április 13, május 7, június 10, július 13, augusztus 10, szeptember 14, október 13, november 26, december 16.

A halálozás 28 esettel multa felül a születést, ami az év őszén fellépett (és sajnos, még most is tartó) vörheny-járvány szomorú következménye.

Verespatak, 1897. február 12-én.

Tóth Kálmán,
anyakönyvvezető.

A százéves Gotterhalte.

A napokban volt száz éve, hogy a bécsi Schauspielhaus-ban I. Ferencz születésének évfordulóján az osztrák néphimnusz, a Gotterhalte-t először előadták és most Ausztria ünnepre készül, hogy megülje százéves jubileumát Haydn e remek kompozíciójának, amely annyira összeforrott a Habsburgok és a hadsereg tradíciójával. Az

első ünnep február 11-én volt Bécsben. A Karltheater-ben ünnepi előadást tartottak, melyen megjelent a király is az uralkodóház itt időző összes tagjaival. A királyt Strobach polgármester fogadta a színház bejáratánál. Az előadást a Gotterhalte éneklésével nyitották meg. A közönség éljenezte az uralkodót, ki többször meghajolt, s megköszönte az ovációt. Grácban, a Franzensplatzi színházban szintén díszelőadás volt a néphimnusz ünnepére.

Haydn, aki mint Eszterházi Miklós herceg udvari karmestere állandóan Magyarországon, Kis-Mártonban lakott, urának, a hercegnek halála után 1790-ben hosszabb időre Angolországba utazott. Angliában való tartózkodása alatt, midőn először hallotta az angolok nemzeti dalát, a God save the king-ot, megfogalmazott benne a gondolat, hogy hazája számára is komponál egy ilyen nemzeti dalt.

Bécsbe való visszatérte után közölte szándékát több előkelő állású személyiséggel; de terve nem talált valami meleg fogadásra. Minthogy Haydn nemsokára visszatért Angolországba, a néphimnusz megvalósításának terve ismét háttérbe szorult.

1796-ban, amikor a zeneköltő ismét Bécsben tartózkodott, egy alkalommal megemlítették protektorának, van Swieten-nek, a néphimnusz tervét. Van Swietennek tetszett a gondolat és megígérte, hogy segítségére lesz terve kivételében.

A viszonyok akkoriban megváltoztatták az udvari körök hangulatát. A császári csapatok Olaszországban egyik csatát a másik után veszítették el. Montenote, Milessimo, Ceva, Diego, Lodi vesztett csatái, később pedig a bassanaoi, majd pedig a rivoli-i vereségek után különösen a hadsereg intézői, a Hofkriegsrath tartózták elkerülhetetlennek egy lelkesítő néphimnusz komponálását.

Haydn tervének megvalósítását Alsó-Ausztria kormányelnöke, Sauran Ferencz gróf vette át van Swieten-től. A gróf a Teréziánus esztétikatanárát, Haschka Lipótot bizta meg, hogy lépjen érintkezésbe Haydn-nal és írja meg a himnusz szövegét.

A szöveg, amely lényegesen különbözött a „Gotterhalte” mai szövegétől, meglehetősen silány volt és nem volt méltó Haydn-nek C-durbán, vonósnégyesre írt remekéhez.

Sauran gróf azonban igen türelmetlen volt, és a bécsi „Schauspielhause”-ben betanította a silány szöveggel is a darabot, úgy, hogy már 1797. január 28-án egészen kész volt az előadásra.

A himnusz bemutatását 1797. február 12-dikére, I. Ferencz születése napjára határozták. Az uralkodó, aki előtt eltitkolták a himnusz bemutatásának tervét, a meghatározott napon a rendes időben jelent meg kísérelével együtt a színházban. Alig, hogy helyet foglalt páholyában, Sauran gróf megadta a jelt, a függöny fölgördült, a színház személyzete rázendítette:

Tartsd meg Isten Ferencz császárt stb.
Az uralkodót e nem várt ováció annyira meglepte, hogy perczekig szólani sem tudott. Azután könyezve nyújtotta kezét a kormányzóknak, majd Haydnt hívatta magához, akivel szintén kezett fogott, s azután pedig gazdagon meg is ajándékozta.

A császárdal tulajdonképpen célja, hogy ünnepi alkalmakkor a hadsereg zenekari játszsza, csak harmincz évvel később, 1826-ban valósult meg, midőn I. Ferencz az összes parancsnokló tábornokokhoz és a mainzi parancsnokhoz intézett rendeletében a

néphimnusz használatát a hivatalos ünnepek alkalmára elrendelte.

I. Ferencz halála után, V. Ferdinánd trónraléptével, a himnusz szövege némi változást szenvedett, minthogy az elhalt uralkodó nevét Ferdinándéval cserélték föl a szöveg strófaiban. Ugyanez történt I. Ferencz Józsefnek 1848-ban történt trónra lépte alkalmával.

A himnusz jelenlegi szövege: „Gott erhalte unser Kaiser, unser Land“ stb. Seidl G. osztrák költő írta királyunk esküvőjére. Az 1854. márczius 27-én kiadott császári patensben I. Ferencz József a himnusz szövegét is elfogadta.

A Gott erhalte zenei előadása a lefolyt száz év alatt azonban igen sok változást szenvedett, úgy, hogy Haydn eredeti kompozíciójától egészen eltérő lett.

A nyolczvanas évek végén az udvari és a hadi levéltárban tartott kutatások alkalmával az eredeti darabot megtalálták. A király rendeletére az összes katonai zenekarok az eredeti darabot tanulták be és azt 1890. óta a hivatalos ünnepségeken játszzák is.

A király rendeletéből a katonai zenekarok Haydnnek még két indulóját játszzák: a Pappenheimer-t és a Coburger-t.

A zajkányi Hunyadiak.

Moldován Gergely dr. kolozsvári egyetemi tanár, derék folyóiratában, az Ungáriában, nagyon érdekes történetet ír meg a hunyadmezei románság életéből:

„Hunyadvármegye közönsége, a nép, — beszéli Moldován — emlékoszlopot állított Zajkányban a nagy Hunyadinak, ama győzelem emlékére, hogy tizenötezer emberével leverte Sabbadin-bég nyolczvan-ezer főnyi hadseregét. A leleplezésen nem volt miniszter vagy valami nagy ur, az emlékoszlop környékét ezer meg ezer egyszerű paraszt foglalta el, csupa románság mind, két vármegyéből.

Még a hivatalos világ nem kezdette meg az ünnepet s én már láttam a leglélekemelőbb jelenséget.

Fölvezet egy ember a dombra négy gyereket. Kezükben őszi rózsza, georginából összeállított koszoru, — megkoszorúzzák Hunyadi János emlékoszlopot.

— Hogy hívnak téged, gyermekem? — szólítam meg az elsőt.

Tört magyarsággal így felelt:
— Engemet Hunyadi Jánosnak hívnak.

— Hát tégedet leánykám?
— Engem Hunyadi Erzsébetnek hívnak, választott a kis leány szintén tört magyar nyelven.

Az egyik bocskorban volt, nem gondoltam, hogy az is Hunyadi legyen.

— Hát tégedet fiacskám? — szólítam meg.
— Engem Hunyadi Lászlónak hívnak.

A negyedikre már én fogtam rá, hogy az bizonyosan Hunyadi Mátyás lesz, de nem találtam el.

Zajkány népessége három család tagjaiból állott: a Bocsáth, a Fiáth és a Hunyadi család tagjaiból. Ezek közül a Hunyadi-család a leghatalmasabb. A falusi bírói tiszt is a Hunyadiak kezében van, a mostaninak neve Hunyadi János. A családban az a törvény, hogy az elsőszülött fiú mindig János legyen. A család Mátyás királyt, úgy látszik, — nem tudni, miért —

fumigálta, mert, mint mondják, szintén törvénynyé emelkedett, hogy a családban Mátyás nevet ne kaphasson senki. A zajkányi Hunyadi-család, bár oláh, nagyon büszke az ő magyar nemességére, s annyira arisztokratikus, hogy például a Hunyadi grófi családot lenézi.

Azt tartják, hogy a Hunyadi grófok nem jóféle Hunyadiak. Azt is beszélnek, hogy a Hunyadi grófi család ősei a zajkányi Hunyadiakhoz fordultak, hogy ismerné el a rokonságot, de az ajánlatot visszautasították. — Így él most is a nagy Hunyadi neve és emléke a hunyadmezei románság között.

Vegyes hírek.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Bartha László okleveles tanítót a magyarbeczei állami népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **Tavaszi közgyűlés.** Vármegyénk folyó évi tavaszi rendes közgyűlését márczius hó 30-án tartja meg. Ezt megelőzőleg az állandó választmány első ülése márczius hó 15-én, második márczius hó 29-én lesz, mindig délelőtti 10 órakor.

— **Hatóságunk figyelmébe.** A múlt év nyarán városunk képviselőinek jóvoltából kaptunk tisztességes járdát és már azon boldog hitben élünk, hogy azt kellően fogjuk is használhatni. Sajnos azonban, a mostani időben a járdákat nemcsak hogy nem használhatjuk, de sőt azok frequentálása életveszélylyel is jár, mert a járdák a legtöbb ház előtt nem takarítatnak, hó, jég borítja azokat és a járó-kelőnek a jeges járdákon folyton attól kell rettegnie, hogy megesuszik és vagy nyakát, vagy lábát törí. Valóban nem értjük, illetékes hatóságunk ezen botrányos állapotot miként tűri; vagy talán a járdák tisztántartásának ellenőrzésére és a szabályrendelet végrehajtására nincs közöge? Körülbelül így kell a dolognak állania, mert azt fel nem tételezhetjük, hogy legyen illetékes közeg, mely nyugodt lelkiismerettel tűrheti ezen állapotot, és nézheti, hogy a város közönsége a járdákon a jeges és sikos talajon miként küzködik, hogy a járdák jégtorlaszait átmássza és minden perczen fenyegeti az elsiklás és elesés veszélye. Ez uton is felkérjük a polgármester urat, intézkedjék, hogy közögei kötelességüket teljesítsék, a háztulajdonosok pedig, kik házuk előtt a járdát tisztán tartani vonakodnak, erre a legszigorubb módon köteleztessenek.

— **Gazdasági egyleti közgyűlés.** Az alsófehérvármegyei gazdasági egyesület 1897. év február hó 21-én (vasárnap) d. e. 11. órakor tartja meg Nagy-Enyeden a vármegyei alispáni kistermében évi első rendes közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Az egyesület módosított alapszabályainak előterjesztése. 4. Vármegyei közös csikó-legelő ügyében hozandó végleges határozat, kapcsolatban a a bérlet bejelentésével. 5. Indítványok.

— **Fillérestély.** A nagyenyedi „Szegény tanulókat segélyező kör” 1897. február 2-án

szomba
estélyt
„Medve
főtanod
Villau
Annusk
ur. 3.
„A mi
a Beth
táncz.
szönette
este fél

— **H**
évi má
meiben
kívül c
meghívj
Derzsy
János,
Gyarma
Kiss Ár
György
Jenő,
Pásztóh
hály dr
czy Jen
György,
bizottsá
lebbi na
tótassél
val fog
a kosárh
csalados
sájáruha
5 frt; h
Kezdete

— **H**
mulatni
na pja
estélyt
polgártá
már ele
dias jell
hogy a l
polgársá
meg, kik
az estély
is volt
48 órát
terített
át két é
részt vet
lini, Bor
jelen vo
Jakab r
nővérek,
nővérek,
vath Mar

— **A t**
falván.
13-án az
tékonyoz
fényes é
rül-belül
kitűnő g
A bálnak
Képvisel
geneciája
nyok: I
Schieszl
ra), özv.
(M.-Bény
Bélané,
Salamonn
né, Csere
Bretter I
Geróné,
Józsefné,
Ferenczn

szombaton a városház dísztermében fillérestélyt rendez, a következő műsorral: 1. „Medvey őrnagy indul.” Előadja a Bethlen-főtanoda növendékeinek magán-zenekara. 2. Villau (dialog). Előadják: Polyovich Annuska kisasszony és Baranyai Károly ur. 3. Ének. Előadja a képezdei dalkar. 4. „A mi derék tornászaink.” (Galopp.) Előadja a Bethlen-főtanoda m.-zenekara. Műsor után táncz. Belépti díj 30 kr. Felülvezetést köszönettel fogad a rendező bizottság. Kezdeté este fél 8 órakor.

— **Meghívó.** A Nagy-Enyeden 1897. évi márczius hó 2-án a régi városház termében rendezendő zártkörű pique-nique-re kívül czimzettet és családját fisztelettel meghívja a rendező bizottság: Cimer Ákos, Derzsy Ede, Polyovich Sándor ifj., Galffy János, Gajzágó Béla, Garda Kálmán dr., Gyarmathy Ernő dr., Hollós István elnök, Kiss Árpád, Kiss Béla, Kovács Pál, Lengyel György dr., Molnár Gyula alelnök, Müller Jenő, Müller Zoltán, Papp Dezső ellenőr, Pászthy Dénes, Reich Béla dr., Szabó Mihály dr., Szakáts Gyula pénztáros, Szalánczy Jenő, Székelyhidly Ödön jegyző, Török György, Vincze Lajos. Együttal a rendező bizottság felkéri a czimet, hogy a legközelebbi napokban körözendő iven jelezni méltóztassék, hogy a mulatságon hányadmagával fog résztvenni s hogy mit fog küldeni a kosárban a buffet számára. Belépti jegy családos urak részére, kik a buffethez hozzájárulnak, 3 frt, különben a férfiak részére 5 frt; hölgyek belépti díjat nem fizetnek. Kezdeté pont 8 órakor.

— **Házi mulatság.** Néhány kedélyesen mulatni szerető ifju ember e hó 13—14. napjain nagyon szépen sikerült batyus estélyt rendezett Mátyás Sándor iparos polgárfarsunkj vendégszerető házában. A már eleve két napra szóló mulatság családias jellegét, szép sikerét nagyban emelte az, hogy a buzgó rendezőség ez estélyre városi polgárságunk néhány kiváló családját nyerte meg, kikkel egyetemben lázasan buzgólkodott az estély jó sikeréért, mely buzgalmuk nem is volt meddő, mert a jelen voltak kerek 48 órát töltöttek együtt vidáman, gazdagon terített asztalok és jó zene mellett tánczolva át két éjszakát. A kedélyes összejövetelen részt vettek a Mátyás, Jakab, Kovács, Paulini, Borsos stb. családok; leányaink közül jelen voltak: Mátyás Mariska, Pető Pirike, Jakab nővérek, Kovács nővérek, Paulini nővérek, Bulbrich Emilia, Jakab Anna, Tomai nővérek, Borsos Berta, Tenkei Berta, Horváth Mariska stb.

— **A társadalmi egyesület bálja Balásfalván.** A balásfalvi magyar kaszinó e hó 13-án az „Univerz” szálló nagytermében jótekonyczélú tánczestélyt rendezett, mely igen fényes és sikerült volt. A négyeseket körül-belül 30 pár tánczolta; a zenét egyik kitudó gyulafehérvári zenekar szolgáltatta. A bálnak csak a reggeli órákban volt vége. Képvisele volt a város és vidéke intelligenciája teljes számban. Ott voltak: A s s z o n y o k: Imreh Józsefné, Pongrácz Simonné, Schieszl Károlyné, Ázoston Gézané (Monóra), özv. Mendel Simonné, Bretter Józsefné (M.-Bénye), dr. Rónai Jánosné, dr. Rohonczy Béláné, Preineszberger Gézané, Sinberger Salamonné, Velvart Mórné, Pongrácz Geróné, Cseresnyési Ödönné, Eisikovics Lipótné, Bretter Mórné, Droszt Józsefné, id. Pongrácz Geróné, Felek Albertné (Szancsal), Klein Józsefné, Eisikovics Hermanné, Kovács Nagy Ferenczné (B.-Bocsárd), özv. dr. Benedek

Sándorné stb. Leányok: Kovács Nagy Ilona (B.-Bocsárd), Rónai Aranka, Mendel Gizella, Bretter Gizella (M.-Bénye), Vancsa Netti és Septimia, Schram Matild, Hirsch Jozefin, Nagy Irma (Szancsal), Dobay István (K.-Kerek), Bretter Janka, Goldstein Fáni, Cseresnyési Ilona, Sinberger Regina, Heisikovits Sarolta, Russán Mariska (Szancsal), Khon Rifka stb.

— **Szoknyás vasuti ór.** Mulatságos dolog történt a basel-olteni vasutvonalon egy vasuti órrel. Az órházban golya fészkel, ami nem lett volna baj, de az ór egész családját egy makranczos kecske látta el tejjel, ki mással, mint az asszonnyal, megfektetni magát nem engedte. Ez persze egyelőre nem mehetett ki az istállóba, a vasuti ór pedig, tej nem lévén a háznál, füle tövét vakarta, míg egyszerre jó ötlete támadt. Magára kapta felesége szoknyáját és bluzát, fejét bekötötte kendővel és kezében a sajátárral bebaktatott az istállóba. Az önféjű kecske nem vette észre a csalást, az ór pedig izzadt a szokatlan munkában, míg egyszerre csak éles fütty ütötte meg a fület, a vonat, amelyről fejésközben megfélekedezett, közeledett. Gyorsan lecsapta a sajtárt, kifutott, lebecsátotta a korlátot és háptákba vágta magát. Csak a vonat elhatárolása után vette észre, hogy asszonyruhában volt. Pár nap mulva szolgálati megintést kapott, hogy többet ne merje a feleségére bízni a szolgálatot. A derek ór erre besietett az előjáróhoz, hol felvilágosította a tényállást, ami az iroda komolyképzű hivatalnokait nagy derűtségre hangolta.

— **A quedlinburgi répatermelés elzülése.** Sajátságos sorsra jutott a quedlinburgi piac, mely valaha híres volt takarmányrépa-magjáról. A lefolyt évek nagy kereslete folytán beütött a reakció, amennyiben egyrészt a nagy túltermelés, másrészt a nyereszkeskedési vágy okozta, hogy e piacról kerülő répamag jelenleg ugyiszólván már veszedelem a gazdára nézve. Legutóbb egyik budapesti magáros (H. I.) úrlapjában leleplezi az eredeti quedlinburgi plomballal ellátott répamagot, mely, mint a hiteles megvizsgáló állomás bizonylatával kimutatja, nem egyéb, mint quedlinburgi plomballal ellátott — szemét

Meteorológiai jelentés febr. 14-től febr. 17-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Bor- lat	Csapadék	Hő napi max. min.
14	7	66.2	-12.0	N ₁	1	—	
	2	61.1	-4.3	N ₁	3	—	+6.0 -12.0
	9	57.6	+2.6	W ₃	4	—	
15	7	58.8	+2.2	N ₅	9	—	
	2	64.0	+1.5	N ₅	1	—	+3.0 -12.3
	9	70.8	-4.8	NW ₁	1	—	
16	7	76.2	-11.8	N ₂	0	—	
	2	76.7	+5.0	N ₂	0	—	-4.5 -11.8
	9	78.8	-10.6	NW ₁	1	—	
17	7	74.5	-8.8	NW ₁	10	—	
	9						

Kilátás: Enyhülő idő havazással.

* A légnyomás tenger szintére van átszámítva. — Hő °C fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borlat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, Δ = dara.

Közgazdaság.

Növendék állatok takarmányozása.

(y) Nagyobb házi állataink is életüknek első évében többet fejlődnek, mint életük hátralevő tartama alatt, feltevé, hogy adatik nekik elegendő tápláló anyag, illetve takarmány. Ha egy éves korukig megfelelő takarmányozásban nem részesítettnek, nemcsak visszamaradnak fejlődésükben, de ha később jobb takarmányozásra fogatnak, sem lesznek képesek visszapótolni azt, amit fejlődésükben visszamaradtak. — Lássuk tehát, hogyan, miként kell a növendék állatokat takarmányozni, ha a legjobb eredményt akarjuk velük elérni.

Az a tenyésztő, ki egy jól kezelt tehenészet vagy ménes birtokában van, talán azt hiszi, hogy e tárgyról felesleges is írni, hiszen az ő őszöi 1½ éves korukban 4—5 mázsát nyomnak, tehát nem is lehetnek jobban fejlődöttek. Hasonlólag gondolkozik az a gazda, aki felrándul tavaszunként a budapesti tenyészállatvásárookra, ahol csaknem kizárólag elsőrangú tenyészetek által kiállított jól fejlődött állatokat fog láthatni. Ha azonban eltekint, természetesen egy vidéki kiállításra, vagy végig járja egy néhány birtokos, illetve tenyésztő istállóját, sajnálatlaltal fogja tapasztalni, hogy az istállók legalább 90%-jében az állatok nem mutatnak olyan tápláltsági fokot, olyan fejlődöttséget, mint amilyet kellene. Azt fogja tapasztalni, hogy az a nyugoti fajta, amelyet maga is tenyészt s másfél éves korban már tenyésztésre használ, 3—3½ éves korában sincs annyira kifejlődve, hogy tenyésztésre nyugodtan használni lehetne. Számos uradalmat, nagyobb gazdaságot tudnék megnevezni, ahol a pinzgauai őszö 4 éves kora előtt nem bocsátható bika alá, egyedül azért, mert nem adatik neki annyi, amennyit testének felépítésére szükség.

Már pedig a nyugati marhát nem azért importáltuk, hogy fejlődésének lassúságával tullegyen a mi magyar fajtáink lassu fejlődésén, hanem éppen azért, hogy több oldalú haszon nyújtása mellett tőkénket gyorsabban forgassa, gyorsabb fejlődésével.

A kárral járó takarékoskodás talán sehol sem mutatkozik oly mérvben, mint éppen az állatok takarmányozása terén. Minden reális számítás mellőzve, csak azon vagyunk, hogy állataink mennél kevesebből kiéljenek, nem gondolva meg, hogy az állatok átörökítési képessége nem juthat mindaddig érvényre, amíg az utódok megfelelő tartásban és táplálásban nem részesülnek. Az a feltevés, hogy az állatok annál kevesebbe kerülnek, mennél silányabb takarmányozásban részesülnek, illetve kevesebb takarmányt fogyasztanak, csak látszólagos s igen egyszerű számításal megdönthető. Ha csupán azt vesszük tekintetbe, hogy az állat testi melegének fejlesztésére egy és ugyanazon mennyiségű takarmányt használ fel, akár jól, akár rosszul van táplálkozva, sőt még többet, ha rosszul van táplálva, mert nagyobb a hőkisugárzás: azonnal be fogjuk látni, hogy az említett célra annál több takarmányt pocskékol el az állat, mennél hosszabb időt szükségel, míg piaczképessé lesz. De másrészt csupán ha a husértéket, mondjuk, kg.-onként 30 krral vesszük számításba, akkor is igen nagy az értékkülönbség az 1½ éves jól fejlődött, 4½ mm-t nyomó simmenthali bika s az ugyanolyan koru, de csak 2 mm-t nyomó bika között.

A különbség a kettő között 75 frt husban s még sokkalta nagyobb tenyésztékben. Pedig ha a mellé a takarmány mellé, melytől 1½ éves korára 2 mázsát nyom a bika, naponta 2 kg. erőtakarományt adunk, melynek kilogrammját számítsuk 5 krba, akkor is csak 54 frt 75 krral kerül többé a 75 frttal többet érő bika, mint a másik; de sőt ennyivel se, ha számításba vesszük a gyorsabban forgó tőke kevesebb kamatját, a rövidebb ideig tartó rizikót, a kevesebb cseléd-bért, stb. Vagyis tehát a jobban táplált, gyorsabban fejlődő állat mindig sokkalta több hasznot nyújt a gazdának, mint a silányul táplált, rosszul fejlődött.

Már igen nagy befolyással van az utód, nevezetesen a borju fejlődésére, hogy vajjon szoptatva lesz-e, avagy itatva. Kísérletek bizonyítják, hogy a szoptatott és itatott borjuk között 1½ éves, 2 éves korban 50 kg. súlykülönbség is van. E körülmény oka abban kereshető és található fel, hogy a váluból ivó borju nemcsak előzetesen már zsirtalanított, illetőleg lefűlözött, de rendszeren nem tőgyemeleg, hanem hideg tejet iszik, s a hideg tejnek már csak azért sem lehet az a hatása, mint a tőgyemelegnek, mert utóbbival egy bizonyos és pedig jelentékeny mennyiségű meleg is vitetik a testbe. Ahol igazán szép tenyészanyagot akarunk nevelni, ott csak maradjunk meg a természetesebb eljárásnál, a szoptatásnál.

A másik hiba, amit elkövetni szoktunk, a tulkorai elválasztás. Sok helyt szokásos már a hat hetes borjut elválasztani, pedig hát ilyenkor az még nem olyan fejlett, hogy az anyatejet nélkülözhesse, illetőleg, hogy annak elvonása fejlődésére hátránnyal ne járjon. Három hónapos kora előtt a pirostarka borjut se válasszuk el, feltéve, hogy azt a tenyésztésre szántuk, mert az a néhány liter tej nem fog kárpótolni azért a veszteséget, mely a borju silányabb fejlődése folytán beállani fog.

Elválasztás után kell legintenzívebbül táplálni a borjut s e tekintetben nem elegendő csak a takarmány mennyiségére szólni fektetnünk, de kiváló súlyt kell fektetnünk a takarmány fehérje-tartalmára, mert fehérjéből épül fel a test. Szalmán s holmi egyéb silány takarmányon állatot felnevelni nem lehet; mert az eféle takarmányok anyai fehérjét sem tartalmazznak, amennyi a husban tartás céljaira elegendő volna. Fehérjedus táplálékot igényel, tehát minden növekedésben levő állat, kevés szervezésanyaggal s nem tulsok szénhidráttal, illetőleg a tápláló anyagoknak meglehetősen szűk arányával. Ha a szerves anyag sok, vagyis a feletett takarmány nagy mennyiségű, a zsigerek kitágulnak, a has csüngővé, a szövet borzoltta lesz, s a borju nemcsak rosszul fejlődik, de külseje is ruttá lesz. Ha a növekedés állat elegendő s szervezetének megfelelő minőségű takarmányt kap, akkor teste mindenütt elgömbölyödő, a csontalap izomzattal szépen borított, hasa nem válik csüngővé s hengeres lesz.

A növekedés állatok részére kiosztandó takarmányokra vonatkozólag megjegyzendő, hogy minél természetesebb az, annál inkább megfelelő. Szemes- és szalás-takarmányok játszik részükre a legfontosabb szerepet, már csak azért is, mert ezek leggyakrabban ásványi alkotó részekben, különösen phosphorsavas mészben, amelyre pedig növekedés állatoknak csontképzés céljából is igen nagy szükségük van. A mesterséges takarmányok közül a korpa, a malátacsira,

igen kis mérvben a szárított szesz-moslék etethető növényekkel, de mindennemű vizdus, avagy nagy teriméjű takarmány etetése kerülendő.

Annak mintájául, hogy egy-egy növekedés szarvasmarha mennyi takarmányt igényel, álljon itt egy néhány keverék.

2—3 hónaposoknak 75 kg. élősúlyig. Télen sarju széna 0.75, zuzott zab 1, lefűlözött tej 5 kg. Nyáron: jó legelő, vagy e helyett zöld luczerna 4 kg., zuzott zab 0.5, borsó-liszt 0.5, savó 2 kg.

3—6 hónaposoknak 150 kg. élősúlyig. Télen: igen jó réti széna 2, takarmányrépa 3, malátacsira 1, lenmag-pogácsa 1 kg. Nyáron: jó legelő vagy zöld luczerna 4, csalamádé 4, zuzott zab 1, borsó-dara 1.5 kg.

6—12 hónaposoknak 250 kg.-ig. Télen: réti széna 2, borsó virágjában 2, takarmányrépa 6, búkköny-dara 0.5, tengeri dara 2 kg. Nyáron: jó legelő vagy zöld luczerna 6, csalamádé 12, igen jó réti széna 1, árpadara 2 kg.

12—18 hónaposoknak 350 kg.-ig. Télen: réti széna 5, luczerna-széna 2, takarmányrépa 6, malátacsira 0.65, buzapelyva 2.5 kg. Nyáron: jó legelő vagy zöld luczerna 9, csalamádé 18, réti széna 3, árpadara 1.5 kg.

Ha ilyen, vagy ehhez hasonló takarmányozásban részesítjük növekedés állatainkat, bizonyára szebb hasznot fogunk vele elérni, mint ha szalmán tengetjük őket.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

Az időjárás mult hét óta nem változott; hol kisebb hol nagyobb fagyok voltak, mi a vetőmagkeresletnek nem lehet előnyére, vagyis gazdáink nem sietnek szükségletük fedezésével; ha azonban csak némileg tavaszra fordul az idő, akkor rohamos kereslet és ebből kifolyólag áremelkedés feltehető a főzikkéknél, mint: lóheri, luczerna és répmag.

Vöröshere nék (lóherének) aránylag jó kereslete van, különösen a gyengébb minőségűeknek. Elsőrendű öreg szemű magot külföldön kocsirakományban majd ugyanazon áron lehet elhelyezni, mint belföldön az apránkénti forgalomban.

Luczerna. Hóni és francia termés iránt meglehetősen az érdek.

Takarományrépmagban némileg csendesebb az üzlet, quedlinburgi terméknek nincs kereslete.

A többi magvaknak mérsékelt forgalma volt.

Heremagvak plombázása:

A budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1896/7 idényben f. é. február hó 5-ig az alább megnevezett magkereskedők és termelők részére a következő minőségű vetőmagvakat plombozta:

	Luczerna	Lóhere	Össz.
	métermázsza		
1. Mauthner Ödön Budapest	819	130	949
2. Haldek Ignác	378	240	618
3. Klein Vilmos Szatmár	68	295	363
4. Magy mezőgazd. szöv.	118	231	349
5. Gróf Teleki Árvéd Drassó	129	162	291
6. Deutsch Gyula Budapest	91	188	279
7. Frommer A. H. utóda	45	167	262
8. Beimel és fia	29	87	116
9. Kramer Lipót	49	28	77
10. Nöthling Vilmos	—	63	63
11. Radvaner J. L.	13	—	13

Jegyzések nyersárúker 100 kg.-én Budapesten:

Vöröshere tavalyi termés 37—41 frt.

Vöröshere ut termés 45—52 frt.
Luczerna tavalyi termés 40—45 frt.
Luczerna új termés 48—55 frt.

Meghívó az országos szőlőtelepítő szövetkezetnek Budapesten 1897. évi február hó 20-án délután 4 órakor a Terézvárosi Casino I-ső emeleti termében (VI. ker., Andrassy-ut 39. sz.) tartandó alakuló közgyűlésére. Az alakuló közgyűlést megelőzőleg ugyanazon helyiségben d. u. 3 órakor előértekezlet tartatik. Budapest, 1897. február hó 1. Az előkészítő bizottság nevében: Földváry László, cs. és kir. kamarás, szőlőtelep-tulajdonos, nagybirtokos. Nagy György, kir. tanácsos, nagybirtokos. Dr. Horváth Jenő, ügyvéd, szőlőtelep-tulajdonos.

„Az országos szőlőtelepítő szövetkezet“ február hó 20-ik napján Budapesten a Terézvárosi Casino I. em. termében (VI. ker. Andrassy-ut 39 sz.) tartandó alakulási közgyűlésének tárgysorozata: 1. A szövetkezet megalakulásának kimondása. 2. Az alapszabályok megállapítása. 3. Az igazgatósági és felügyelő bizottsági tagok megválasztása. 4. Az igazgatóságnak meghatalmazás adása arra nézve, hogy az alapszabályokon a törvényszék által netán kívánandó módosításokat megtehesse.

Piaczi árak.

Nagy Pályad, 1897. február 14.

Buza legjobb	1	véka	1.—
„ közepeszerű	„	„	—90
Kétszeres legjobb	„	„	—80
„ közepeszerű	„	„	—75
Rozs legjobb	„	„	—80
„ közepeszerű	„	„	—75
Zab legjobb	„	„	—50
„ közepeszerű	„	„	—54
Kukorleza (tengeri)	1	véka	—60
Burgonya	„	„	—80
Széna legjobb	„	egy szekér	8.—
Szalma legjobb	„	„	2.—
Bikkfa 1 köbm. keresztirányú nélkül, 1 m. hosszu	„	„	3-50
Cserfa 1 „	„	1 „	2-50
Tűgyfa 1 „	„	1 „	3.—
Faszén kemény	„	egy hektoliter	1-80
Marhahús	„	1 kilogramm	—36
Sertéshús	„	„	—48
Szalonna	„	„	65-75
Disznózsír	„	„	—80
Vöröshagyma	„	„	—
Fokhagyma	„	„	—

Csarnok.

Alakok.

A jukker asszony.

— Elbeszélés. —

Irta: Molnár Gyula.

A szép asszony ott ült az asztal mellett, körülveve hódolók seregétől, kik méh módjára zsongták körül. Felpirult, életerőtől duzzadó arcából kicsillant nedvesfényű szemek, melyben a lelkesedés és gyönyör káprázatos sugara lobbant fel egy pillanatra. Aztán eltűnt az, mint augusztusi éjjelen a hulló meteorok libbenő fénye.

Hajának átható illatától elbódult a mellette ülő barna fiatal ember, kinek vágyó tekintete sováran tapadt reá a pompás asszony hófehérségű nyakára, művészi díszszel elburkolt, dekolletált mellére, melynek rózsaszínű árnya egy tüneményes kincstár gazdag halmazát sejtet.

Az ifju elboruló tekintettel, vágytól terhes hangon kiáltott oda a barnaképu primásnak:

— A nagyságos asszony nótáját huzd! lágyan, érzéssel, úgy, hogy az angyalok is sirjanak rajta.

Azza...

szony...

— N...

egész...

A fia...

— M...

kem id...

asztalsz...

Csaku...

véd, ott...

ivott, a...

ról. Oly...

hangját...

A zen...

meg a...

primás...

A szé...

vett erő...

— Jö...

ide, ide,

És zol...

Ha elme...

Jutok-e...

Gondolj...

Vagy elfe...

A szép...

szédjához...

gott hozz...

— Ne...

ezt a dal...

Maga ism...

leánykor...

dig el al...

sem jutot...

— Hát...

nom az ü...

erős vonz...

— A f...

asszony...

vesen elj...

pedicziój...

el... Eg...

szatra ind...

dásznék...

— Guny...

a szöke gy...

hívebb hód...

ban nálam...

— Elhis...

Lásza, ped...

mondja gon...

poharat kö...

— Életer...

pillanatig...

akart eszél...

— Egy...

elte nevetv...

a ruhader...

igazat meg...

a tánczosok...

Fiskolé...

Egy ügye...

a szép assz...

szintén azok...

a fess assz...

neki a re...

De azért ne...

Öregek, fi...

jukker-assz...

Balászné juk...

kevesen tud...

bálom elmon...

dolói közé...

deti nő lelke...

Mialatt a...

sza a legbá...

a szép assz...

sírásra állan...

ténétét.

Azzal teletöltötte habzó pezsgóval az asszony poharát.

— Nagyságos asszonyom, igyunk az ideálja egészségéért.

A fiatal asszony felkaczagott.

— Mily bohó is maga, Pálhy; nincs nekem ideálom, nézze, az uram ott alszik az asztalszegleten.

Csakugyan Tormay Balázs, a gazdag ügyvéd, ott aludt az asztal végén. Sok pezsgót ivott, a kétnapi éjszakázás leverte a lábáról. Olykor-olykor felhörtogott, de elnyomta hangját a cigányzene akkordja.

A zene pedig lágyan, érzéssel csendült meg a terem szivarfüstös levegőjében. A primás cigány egész lelkével játszott.

A szép asszonyon melankhólikus hangulat vett erőt.

— Jöjjön közelebb, Jancsi! — szolt — ide, ide, a fülembé!

És zokogott a hegedű:

Ha elmegyek, kis angyalom, messzire,
Jutok-e még néha, néha eszedbe? . . .
Gondolsz-e rám a távolból néha-néha, szép kedvesem,
Vagy elfeledsz, mintha nem is, mintha nem is láttál
[volna sohasem? . . .]

A szép asszony oda fordult a bal szomszédjához, ki szerelmeset lágyan suttogott hozzá.

— Ne idétlenkedjék, Kovács, hallgassa ezt a dalt . . . Emlékek a régi multból . . . Maga ismeri . . . Hányszor játszott a leánykoromban az ablakom alatt . . . Mindig el akart maga is menni . . . De soha sem jutott hozzá . . .

— Hát hogyan is lehetett volna távoznom az ön oldala mellől? . . . A mágnes erős vonzása nem eresztett . . .

— A föld mágnes? . . . — kacagott az asszony . . . Pedig a Boulanger-indulót szívesen eljátszottam volna a maga indiai expedíciójára . . . Különös lett volna, higgye el . . . Egy gyógyszerész, aki oroszánvadászatra indul, a helyett, hogy pártira vadásznék . . .

— Gunyolódjék csak, asszonyom, — felelte a szőke gyógyszerész — de szent igaz, hogy hivebb hódolót nem talál az egész társaságnál . . .

— Elhiszem okvetlenül, ha mondja . . . Látta, pedig nem érdemlem meg! . . . mondja gondolkozva az asszony, pezsgős poharát könnyedén szájához érintve.

— Életemet adnám egy . . . Gondolkozott pillanatig a kifejezésen, mely sehogy sem akart eszébe jutni.

— Egy gombostűért . . . Fogja! — felelte nevetve az asszony és átnyújtotta neki a ruhaderekából kivett gombostűt. — Az igazat megvallva, tánczközben ugysis sértette a tánczosok kezét . . . Ön tanu reá Fiskolé . . .

Egy ügyes fiatal ügyvédjelölt volt ez, ki a szép asszony férjének irodájában dolgozva, szintén azok közé tartozott, kik tömjéneztek a fess asszonykának. „Hivatalból“ kurizált neki a remény legcsekélyebb jele nélkül. De azért nem csüggedt.

Öregek, fiatalok egyaránt lelkesedtek a jukker-asszony kegyeiért. Miért volt Tormay Balázné jukker asszony? . . . Azt talán kevesen tudták volna megmondani. Megpróbálom elmondani én, ki a szép asszony hódolói közé tartozván, megfigyeltem ez eredeti nő lelkületét.

Mialatt a cigány valódi eksztázissal játsza a legbájosabb nótákat, melyektől még a szép asszony nevető szeméi is csaknem sírásra állanak, azalatt elmondom e nő történetét.

Az apja táblabírói ranggal járásbíró volt városunkban. Tárnoky Bélának hívták és Eszti volt az ő legkisebb leánya. Mert többen voltak testvérek: Bella, Aranka, Sarolta és Miczi mellett Ödön, egy huszártiszt a közösknél. A mama, már tudniillik a táblabíró ur felesége, derék egy asszony volt, ki leányát a mai kor szelleme szerint nevelte. Tudtak azok mindent: szellemesen társalogni, kellemmel táncolni, kitűnően zongorázni, pompásan korecsolyázni, remekül hajtani a lovakat, szóval mindent, minek egy leányka hasznát veheti, feltéve, ha férjhez talál menni olyanhoz, ki e kellekek megszerzéséhez elegendő tehetséggel rendelkezik. Bellától Micziig kezdve minden leány a pesti „Sacré-Coeur“-ben nevelkedett tizenhat éves koráig, hol megtanult először, hogyan kell szerelmes leveleket váltani az ügyes fiatal emberekkel, kik a zárda falai körül a technika minden vimányát felhasználták, csak hogy a korrespondálás minél ellenőrizhetetlenebb módon menjen végbe. Másodsor a zárdai szendeséget és képmutatást, harmadsor a francia és angol nyelveket, minek tudvalevőleg nagy hasznát veszi egy fiatal leány, ki gazdasszony óhajt lenni. Nem történik vele legalább az a nevetséges dolog, hogy helytelenül ejti ki e szavakat, például: boeufsteak, rostbeuf, poulard stb.

Az anyai gyöngédség odáig terjedt aztán, hogy a zárdából hazakereszt leányokat csupa kiméletből nem vezette bele a háztartás nehéz gondjaiba. Hej! pedig jó lett volna, mert bizony a kisasszonyok összetett kezekkel, zongorázva, bálozva végire jártak annak a pár száz forintnak, mit a táblabíró titokban félrerakott, mikor a leányok még kicsinyek voltak. Esztikének már alig jutott a neveltetésére. Kénytelen volt a városi polgári iskolai tanulmányokkal megelégedni, noha annál többet foglalkozott a konyhai vegytannal, minek a mama legalább hasznát vette.

A leányokat ünnepelte az egész városi fiatalsága. Bellánál senki sem zongorázott szebben, Aranka gyönyörűen festett, Sarolta kitűnően vívott, Miczi pedig a Balatonon nem egyszer versenyt nyert a férfiak ellenében. Mennyi bámulójuk volt, teremő Isten! És mégis a papa feje napról-napra kopaszodott és álmatlanság kezdte bántani az utóbbi időben. De jó ember volt, ki szerette gyermekeit, csak az az Ödön ne lett volna oly szeleverdő könnyelmű, ki azt hitte, apjának fekvő földbirtokai vannak, melyek búsas jövedelmet hajtanak, miből telik az uras életmódra.

Nemsokára aztán lesújtott a hír, hogy Ödön tizezer forint adósságot csinálva, külföldre szökött; mit volt mit tenni: Bella, Aranka és Sarolta hozományát kellett földözni a tiszta névre tapadt szenny eltávolítására. A leányok sirtak, de későbbben belenyugodtak a változhatatlanba és vigadtak, mulattak, mintha semmi sem történt volna.

A meglepetések még nem értek ezzel véget. Az uri hajlamairól oly híres jukker leányok családi története egy eseményvel gazdagabb lett. Persze a városban divatban lévő leányoknak udvarolni a fiatal emberekre nézve kitüntetés volt. Soha leányokat még nem rajongtak a fiatal emberek így körül. Szépségük állandó vonzerőt gyakorolt, de azért komoly pályázó mégsem akadt, kinek lett volna bátorsága arra, hogy nőül merté volna venni valamelyiküket. Ruházatuk

a legutolsó divat szerint készült és feltűnést keltettek vele.

Ella remekül hajította Szalóky Hermann, egy német család magyar hajlamú földbirtokosának a szürkeit a kis faeton-kocsikában. Mindenki őket nézte, az emberek már-már eljegyzéséről beszéltek Bellának, talán maga a leány is azt hitte, a mamáról nem is szólva, mikor váratlanul a tiszta égből lecsapott a hír, hogy a fiatal földbirtokos eljegyezte egy sörgyáros leányát. Fúj! egy sörgyáros! méltatlankodtak a leányok. Bella sirt kicsit, de nemsokára megvigasztalódott egy másik ifjú vonzalmában.

Időközben a papa váratlanul meghalt és kiderült ekkor sokkal több, mint amennyiről eddig a családnak fogalma volt. Hogy a szegény papának — ki utóbbi időben rohamosan fogyott és betegeskedett — volt oka arra, hogy aggódjék és rettegjen attól a jövőtől, melynek családja elébe volt nézendő. Csak mesterséges uton, valódi építészeti művészettel és ügyvédi furfanggal kellett neki támogatnia összeroskadással fenyegető házat, melynek koppadt falait erős rohammal ostromolta a szükség és adósság, miről a felesége — bár tudott róla — de nem volt ereje ahhoz, hogy leteven az eddigi életmódról, megmentse szenvedéseitől az urát.

A halál irgalmasabb volt és megváltotta szenvedéseitől. Minő állapotba jutott a pénzforsrából kiapadt család, arról fogalmat alig adhatok. Alig szentelte be a pap a koporsót és alig eresztették le a rögös föld ölébe, a hitelezők megrohanták az özvegyet, ki legutolsó divat szerint készült gyászruhájában leányaival tehetetlenül állott. Mit te gyenek? . . . Mi lesz velük? . . . És az asszony már-már szavakban is vadakkal kellett hogy illesse azt a szegény embert, ki összetett kezekkel, némán, egy örökkévalóság látszatával alszik a havas, hideg földben. A leányok is sírva emlegették: „Oh! az a papa! . . .“

Végre előtérbe lépett az Eszti, a kis „fruska“, mint néneji nevezték.

— Mama, — szolt — lásd, van nekem egy takarékpénztári könyvem . . . Pár száz forint van benne, melyet részben keresztapámtól, részben másoktól, a papától is kaptam és összegyűjtöttem . . .

— Pompás! — ujjongtak a leányok. — Legalább betömjük a hitelezők száját egy időre! . . .

A halottat pedig talán egyedül Eszti sirtatta igazán, őszintén.

Most változás állott be a családi életben, kissé alább hagytak a nagyuri passziójukkal, mert a mama nyugdíjából nem igen tellett. Családi tanácsot tartottak, melynek következtében Bella egyik nagynénjéhez költözöködött, Aranka Pestre ment egy nagybácsijához, hogy a mester-iskolában kiépeztesse magát. Sarolta, Miczi és Eszti otthon maradtak anyjuknál.

Ekkor történt, hogy Esztit kiváló szerencse érte.

A tizenhat esztendő fiatal szép leányt megkérte Tormay Balázs, a gazdag ügyvéd.

(Vége következik.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Foulard-selymet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenkint, — japáni chinai stb. — a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes HENNEBERG selymet 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, sima, esikos, kockázott, mintázott damasztot stb (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázzal stb. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat postafordultával küld! HENNEBERG G. (os. és kir. udvari szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Svájcban czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (2).

Eladó kerékpár.

Egy egészen új kerékpár, chicagói rendszer, angol gyártmány, teljesen felszerelve,

becsértékben eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt e lap kiadó-hivatala. 1024 3-3

Vendéglő-kiadás.

A marosújvári ev. ref. egyház a Mikó-utczában lévő 4 szobás ujonan épített külön konyha és szobával ellátott, 1200 veder bor kelendőséget s ennek megfelelő sör-, pálinka- és ételfogyasztást feltüntető

vendéglőjét

1897. évi ápril 24-től hat egymásután következő évre bérbe adja.

Nyilvános árverés napja márczius 12-ke d. u. 3 órakor a lelkeszi lak hivatalos helyiségében.

Ha kivévő az egyház borát árulja, kikiáltási ár 500 frt, ha pedig saját borát: 700 frt. Tíz százalék bánatpénz előre leteendő; írásbeli zárt ajánlat is elfogadtatik az irt napig.

A szerződés a lelkeszi hivatalnál megtekinthető. Megjegyezzük, hogy a piac 1898-on kezdve a vendéglő közvetlen közelében lesz.

Az ev. ref. egyház gondnoksága nevében.

Maros-Ujvár, 1897. február 11-én.

Jancsó Lajos,
ev. ref. lelkesz.

1026 2-3

Köhögés,

rekedtség és elnyálkásodás ellen legjobb hatása szer a RÉTHY-féle

PEMETEFŰ-CZUKORKA

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr., 5 dobozzal 1 frt 50 krért bérmentve küld Réthy Béla, gyógyszerész Békés-Csabán. 910 4-5

Ajánlkozik

házfelügyelőnek, házőrzőnek vagy a legbizalmasabb teendők teljesítésére egy jóerkölcsű keresztény magányos ember jó bizonyítvánnyal, de csakis előkelő uri családhoz, vagy vidékre báróhoz. Beszél magyarul, németül és románul. Fizetése legyen egy kis szoba. Értekezhetni a „Közérdek” kiadóhivatalában. 1019 3-3

Borsepró!

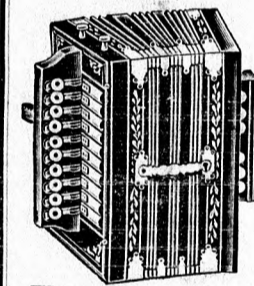
Borseprót keresek megvételre napi ár szerint. Ugyiszintén elfogadom azt **kifőzésre** előnyös feltételek mellett.

Értekezni lehet velem személyesen bármely időben. Tisztelettel

Nagy-Enyed, 1897. febr. hó.

Paulini Rudolf,

1020 5-5 Szentkirály-utca 14. sz.

852 16-20

Csak 4 frt 50 krért

szállítom világhírű

„BOHEMIA“

harmonikámat hosszú billentyűkkel és valódi gyöngyház díszítéssel.

Ezen harmonika 2 dupla fúvóval és 11 ráncos, erős fúvóval bir összerakható ércsarkokkal. — A hangok egyes lemezekre vannak alkalmazva, miért is a harmonikának gyönyörű orgonához hasonló hangja van.

40 hangu	2 Reg.	15 1/2	×	33 cm. nagy	4 frt 50 kr.
60 "	3 "	17	×	34 "	5 " 50 "
80 "	4 "	17 1/2	×	34 1/2 "	6 " 50 "

Iskola ingyen, portó és csomagolás 60 kr. Képes árjegyzékek ingyen

C. A. Schuster harmonika gyáros Markneukirchen 7. S.

Széküldés vámmentesen, csak utánvétellel. Csere megengedtetik. Vizontársultók kerestetnek.

A „Közérdek“

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék legelterjedtebb lapjainak, s mint ilyen,

hirdetések közlésére

kiválóan alkalmas.

Aki tehát olcsón s biztos sikerrel akar hirdetni, forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.